

מסורת הש"ס

א) שם חתן: ל' ע"ג ט. לקמן
ב) שם: ש"ן, וק"א. (ג) וק"א
ד) שם: חמות (ה) א. (ו) וק"ל
ז) וק"א לקמן (ח) א. (ט)
י) (ק"א) (כ) (ק"א) (כ) א. ש"ס
יא) (ק"א) (ל) ש"ס ק"ב.
יב) כללים פ"ח מ"ש ש"ס ז'
יג) ק"ב. (יד) ונכחיות ש"ס:
העליות ומצרים את
התחנות.

הגרות הב"ח

(א) הוב' ד"ה ע"ג וכו'
דעפ"ח ד"ר יוחנן דמשום
וכו' להשתמש ב' לא פ"ל
ואתו' ו' נחמק: (ב) וק"א
דנ"ב ע"ג: (ג) ד"ה כותל
וכו' וק"א ד' אבות מ"א
ש"ר: (ד) ד"ה הטומן וכו'
ואי נקטיה לפני וכו' אמי
לאפרשי מן:

מוסף רש"י

מקום שאין בו ארבעה
על ארבעה. שם דין
רשות הרבים לרשות היחיד
הואיל וכלל מקום השב
לאו רשות חלפי נפשי
הוא ויכיל להכלל והכלל
הוא מקום שבו נע"ל
וכולל שא
יחליפו. דלא למידי דק'
משיל משום וכו' הר"ס
לרשות היחיד ואמי למידי
הואיל נפשי נפשו: וכו'. ויתר
משיל תורה. ויתר מה
שפסקה תורה לנכחיה
ונפשיה. א"ה. ג"ה. ה"ה
ש"ס ב' ש"ס ב' ל' כ"ה
וטומן נתון להשתל
ותן מוקף היא לנטי
ועבד כ"ג. א"ה מגולה
מקצתה. ש"ס ב' ל' א"ה
מקום המנולה. דאפילו
טעלון מן כ"ה ל' א"ה
כ"ך להגביה התן א"ה
מגביה מקום המנולה
התן שפסקה וכו'. וכו'.
הטומן לפת. להשתמש
בקרקע ע"ג נכ"י ונכ"י
ל'.

רבינו הנגאל

ר"י יוחנן אמר אם יש
בכותל ר"י ישילו פירות.
עולין בני אדם מחצו זו
לחצו זו ואוכלין אם
ואם אין בו ד' אפי' אם
אינו לעלות בו מעלין.
ר' יוחנן לעמינה. דאמר
מקום שאין בו ד' על ד'
מוחו לבני רשות הרבים
ולבני רשות היחיד לבתן
עליו. וכלבד שלא יחליפו
זה מזה. ומטומין וכו'
רב לית ליה את דר'
יוחנן. עולם את ליה
וכי את ליה לרב תאי
סבא ברשויה דאורייתא
בגון רשות היחיד ורשות
הרבים. אבל ברשויות
לית ליה. (דב"ק) חכמים
עשו חיובק לדבריהם ותי
משיל תורה. ל"כין אמר
אמר לחיבו בו אפי' בכלל
נימא. אמר רב נתמן כותל
שבין שתי חצירות גבוה
[ו] והרב ד'. וצ"ד אחר
שור לארץ (נחמין) אחי

חלוץ פרק שביעי עירובין

עו.

עין משפט
גו מצוה

א א מ"י פ"ג מהל'
עירובין הלכה ד'
טושי"ע ט"י ש"ס טפ"ף ו'
ז ב ש"ס וכו' ש"ס טפ"ף
א:
ח ג מ"י ש"ס ט"ו טו
ט"ז ש"ס ט"י ש"ס
טפ"ף ו':
י ד מ"י ש"ס טושי"ע ש"ס
טפ"ף ו':
יא ה מ"י ש"ס הלכה ט'
טושי"ע ש"ס טפ"ף ו':
יב ו מ"י ש"ס טושי"ע ש"ס
טפ"ף ו':
יג ז מ"י ש"ס ט"ו יג
טושי"ע ש"ס טפ"ף ו':
יד [מ"י] פ"ב מהל' ש"ס
הל' טו:

רבינו הנגאל (הב"ח)
לזה ששור לארץ. היה
לזה ששור לארץ תשמישו
בנחת. ולזה שצ"ד גבוה
י' תשמישו בקשה. [ונחמן]
אחר לזה ששמישו
בנחת. וכל לזה ששמישו
בנחת ולזה ששמישו
בקשה נחמין אחר לזה
י' תשמישו בנחת. וכן אמר
רב נתמן בחריץ שבין
שתי חצירות עמוק י'
והרב [ר']. וצ"ד אחר
שור לארץ נחמין אחר
לזה ששמישו בנחת כו'.
וצ"ב דאי אשמעין
כוחל משום דבגובה
משמישו אינשי. פ"ה
עומדין ומשמישו. אבל
חריץ ולא שור ומשמישו
אימא לא כו'. בא
למשע הכותל שבוה
מי' נפשיה. אם יש
במיטו ד' באורך הכותל
על ד'. מותר להשתמש
בכולו. ואם לאו אינו
משמש אלא כנגד
מיטו. מי' כנגד אחרו
התקום שמיטו כלבד.
ואמר רבינא בגין שעקר
חוליא מראשו של כותל
בגין זה אינו משמש
אלא במקום מיטו
כלבד. א"ר יחיאל כה
ספל בקרקעית הכותל
וחבריה בארעא דתי מיטו
ואם (היינו) [נרנן] כמרבין
אחר. ואקשינן עליה
וכי חבריה פ"א הוי.
והתיא פ"ה טמונה בתבן
והתיא טמונה בנחלים
ואם מקצתה מגולה נישל
כשבת. ופרקי בגין דאית
ליה להאי ספל אוגנים.
ודן שפתיים נמשכות
לאחוריי הפסל ומשחקין
בער. ואין מגלין שאינו
יכול לישל בשבת שהרי
אוגנים משוקעין. ואקשינן
עליה ואפי' הכי כיון
ששוליי הפסל מגולין
הוה ליה כלי שהוא
נישל בשבת. וכל דבר
שנישל בשבת אינו פסע.
כדתנן הטומן לפת וצ"ד
חחת (הגפא) [הב"ח]

מעלין. מחליצין לראשו והוא הדין דמורדין דמקום פטור הוא וצ"ל
לכאן ולכאן להקל: מקום שאין בו ד'. רוחב ועומד בין רה"י
לרה"ר יש לנו היכר כגון גבוה מן הארץ ג' ואילו היה רוחב ד'
היה נקרא רשות עצמו והוא הכותל והוא אסור לכאן ולכאן אבל
עכשיו נקרא מקום פטור ומותר
לכאן ולכאן לתת עליו משאוי שלהן:
ובגבד שלא יחליפו. דרנבן היא דלילו
יחבד לכה דבעינן עקירה מרשות זו
ומתניא היא כמקמת שנת בפ"ק
גמורה והנחה למקום פטור ועקירה
ממקום פטור והנחה לרה"ר גמורה:
ורב לית ליה דרב דימי. נתמיה. והא
מתימא היא כמקמת שנת בפ"ק
[דף ו]. עומד אדם על האסקופה נוטל
בגויה לרשות זו והכא עקירה מרה"י
מעני ונותן לו מעטל הבית ונותן לו
ונלבד שלא יעול מזה ויתן לזה:
כגויה דאורייתא. כגון רשות רבים
ויחיד: דרבנן. מלירות דרשות יחיד
ויחיד הוא ומדרבנן הוא דלסור:
ולידו אחד שור לארץ. כלומר גבוה
הוא מן האמת ונחמן הוא להכרתה
בגון שערקעיתה בל זו גבוה. כל כמה
ללא גבוה י' קרי ליה שור לארץ:
נוטין אסור. להעלות ולהוריד מעליו
והצ"ד אסור: חריץ. על פני אורך
החצירות מגדיל בל זו לזה מוחלה
מעליהם: שור לארץ. שאינו עמוק
ממנה י' כגון שערקעיתה נחמן:
אימא לא. שהרי דלדידיה נמי
תשמישו נפשה הוא: לא כעיסא
שמישיה. מה שמניח בו משתמר:
כעיסא שמישיה. שנופלים החפצים:
כא למעט. אכחיל קאי. וק"ס שעשה
אל עפר למטה בקרקע סמוך לכותל
אל כנה אינכח א"ה הניח שם
ספספים: א"ס י' כמטוטו ד'. אורך
גד משן הכותל הוי כפתח וכיון
דמשתמש בכל הכותל שהרי תשמישו
נחת שעולה לו דרך פתחו: אי אפי'
מעוטא. למיהוי פתחא כוליה שרי:
ואי לא אפי'. הא כטייל ליה: אמר
רבינא. לאו מלמטה עסקינן דתת
ודאי צ"ד מ' לא מהני למידי אלא
כגון שעקר חוליא מראשו מגובהו
אל כותל קרי ראשו דתתן הוי כדאשו
פירות (ט): הלך הן הוי מעוטא ארבעה
אורך הוי פתחא לכל הכותל צ"ד
לאשתמושי היה שרי דמיון דלא גבוה
י' לא הוי רשותא: כפה ספל. סמוך
לכותל ומיעט גובהו מעשרה. כל הני
מיעוטי כגון ליתכא י' מראשו לראש
הכותל: מאי הוי. אחמי ניטל כשנת
הוא: פנה. תלנה כוסר שטומינן
אותה נתנן להשתל ותנן מוקפה
הוא ואסור לטעלו כגון שהקליה
לצון לצניס: ותררר ששמינה.

ורבי יוחנן אמר אלו מעלין מכאן ואוכלין
ואלו מעלין מכאן ואוכלין תנן אלו עולין
מכאן ואוכלין ואלו עולין מכאן ואוכלין
עולין אין מעלין לא הכי קאמר יש בו
ארבעה על ארבעה עולין אין מעלין לא
אין בו ארבעה על ארבעה מעלין נמי
ואודא רבי יוחנן למעמיה [וכי] אמתא רב
דימי אמר רבי יוחנן מקום שאין בו ארבעה
על ארבעה מותר לבני רשות הרבים ולבני
רשות היחיד לכתת עליו ובלבד שלא יחליפו
ורב לית ליה דרב דימי אי ברשויות דאורייתא
הכי נמי הכא במאי עסקינן ברשויות דרבנן
[וכחכמים] עשו חיובק לדבריהם ויתר משל
תורה אמר רבה [אמר] רב הונא אמר
רב נחמן [וכותל] שבין שתי חצירות צידו
אחד גבוה עשרה טפחים וצידו אחד שור
לארץ נותנין אותו לזה ששורה לארץ משום
דהוה לזה תשמישו בנחת ולזה תשמישו
בקשה וכל לזה בנחת ולזה בקשה נותנין
אותו לזה שתשמישו בנחת [אמר] רב שיזבי
אמר רב נחמן [חריץ] שבין שתי חצירות
צידו אחד עמוק עשרה וצידו אחד שור
לארץ נותנין אותו לזה ששורה לארץ משום
דהוה ליה לזה תשמישו בנחת ולזה תשמישו
בקשה וכו' וצריכי דאי אשמעינן כותל
משום דבגובה משתמישו אינשי אבל
חריץ בעומקא לא משתמישו אינשי
אימא לא ואי אשמעינן בחריץ משום
דלא בעיתא תשמישתא אבל כותל
דבעיתא תשמישתא אימא לא צריכא
בא למעטו אם יש במיעוטו ארבעה מותר
להשתמש בכל הכותל כולו ואם לאו
אין משתמש אלא כנגד המיעוט [מה]
נפשך אי אהני מעוטא בכוליה כותל
לישתמש אי לא אהני אפילו כנגד המיעוט
נמי לא אמר רבינא [וכגון] שעקר חוליא
מראשו אמר רבי יחיאל [כפה] ספל ממעט
ואמאי דבר הניטל בשבת הוא ודבר הניטל
בשבת אינו ממעט לא צריכא דחבריה
בארעא וכי חבריה בארעא מאי הוי והא
תניא [פנה] שהמבינה בתבן וחררה
שהמבינה בנחלים אם מגולה מקצתה
נשלת בשבת הכא במאי עסקינן דאית ליה
אוגנים וכי אית ליה אוגנים מאי הוי והתנן
[הטומן] לפת וצ"ד וצ"ד הגפן בומן
שמקצת

המחורר על התלוש א"כ היה ליה למנקט תרומה דגבי מחורר ותלוש
רגיל להיכיר תרומה בכל מקום אין תורמין מן התלוש על המחורר
פירות ערוגה זו תלושין יהיו תרומה על פירות מחוררין ואורי'
דרגילות הוא שמתוספין מחמת לחלומות הקרקע כעין שאנו רואין
שומין וצ"ל שמתוספין אפילו כשמונחם בחלון ועל אותה
דוקא נקט הטומן אלא אם לשם נטיעה עושה חושש משום כולם:
מקלף

אחול בגחלים ועכשיו כנו ומי"מ מוקינן הן. אבל לא כנו לא דמתוך
שנהפכים מכנה את [התחנות] ומצדדי את העלויות מדאמרינן
ככריתות (דף כ:). דאיש לכו אוגניים. כעין ספלים שלנו דעכשו
עפר מונח עליהן והי מזו עפר ממקומו דומה לחופר: הטומן. להנייע:
מקלף
חוספת קאמר דאין כ"ך לעשר הואיל והיו ממוקמים מקודם לכן
דוקא נקט הטומן אלא אם לשם נטיעה עושה חושש משום כולם:
מקלף